

Inför ett nytt år

Vårt lands ekonomiska förhållanden har stramats till på ett för oss alla ytterst kännbart sätt med allt hårdare ransoneringar och restriktioner. För Brandkärstidskrifts del är det den alltmera skärpta pappersransoneringen som utgör det största problemet. Upplagans storlek måste sålunda redan från årets början noggrant kunna beräknas och sidantalet nedskäras. Härigenom måste en viss typografisk omläggning ske, samtidigt som avvägandet mellan text- och annonsutrymme blir ett allvarigare problem än tillförne.

Brandkärstidskrift kommer under året dock oförändrat ut med ett nummer i månaden och med såväl oförändrade prenumerations- som annonspriser. Sidantalet i varje nummer kommer att begränsas efter de direktiv som angives av myndigheterna, men för att det oaktat kunna ge våra läsare ett fullgott innehåll gå vi i viss utsträckning in för användandet av kompaktare sättning och även lägre stilgrader.

Brandkärstidskrift kommer att under en ny avdelning, "Tekniska spörsmål", bjuda sina läsare spaltutrymme för diskussion av rent tekniska frågor och erfarenheter, det må nu gälla en materiellfråga, en släckningsfråga, ett brandsynepblem eller dylikt, varjämte vi kommer att följa och kommentera in- och utländska nyheter och händelser. I övrigt kommer Brandkärstidskrift att genom egna reportage och artiklar på samma sätt som hittills följa vad som händer och sker inom landets brandförsvär.

För att kunna hålla detta vårt program måste vi dock vädja till våra ärade läsare om bistånd. De som sålunda av olika anledningar ännu ej sändt in prenumerationslistorna — sänd in dem omedelbart, då vi i annat fall icke kan garantera att Ni erhåller samtliga nummer, någon nämnvärd reservupplaga tillåter inte pappersrestriktionerna!

Om vi alla möts på denna linje och hjälps åt, så vågar redaktören alla vanskligheter till trots dock önska Eder, alla och envar: **Ett Gott Nytt År!**

Allan Malmquist.

Den nya byggnadslagstiftningen

Av fil. dr John Olsson

De nya reglerna för planläggning av marks användning inom stad, köping, municipalsamhälle och å den egentliga landsbygden, vilka beslötas av 1947 års riksdag och trädde i kraft den 1 januari 1948, äro innefattade i byggnadslagen och byggnadsstadgan av den 30 juni 1947. Dessa författningar ha ersatt 1931 års stadsplanelag och byggnadsstadga.

Formerna för planläggning.

Enligt byggnadslagen skola grunddragen för marks användning inom kommun angivas i en generalplan. Närmare reglering (detaljplanering) av bebyggelsen sker genom stadsplan eller byggnadsplan. Inom område, som ej ingår vare sig i stadsplan eller byggnadsplan, kan vid behov byggnadsverksamheten regleras genom utomplansbestämmelser. För samordning av flera kommuners eller samhällens planläggning upprättas regionplan.

I de nu nämnda uttrycken finnas ett par helt nya, nämligen *generalplan* och *regionplan*.

För planläggning av stads område utanför stadsplan kunde enligt 1931 års stadsplanelag upprättas stomplan. Denna avsåg att fastställa grunddragen för framtida ordnande och bebyggande av område utanför stadsplan. Enär stomplan kunde medföra skyldighet för staden att inlösa mark, kom denna planform att utnyttjas endast i ringa utsträckning. Stomplanen skall enligt nya lagen ersättas av en översiktsplan — generalplan — som icke nödvändigtvis behöver medföra stomplanens rättsverknningar. Generalplanen, som avses skola komma till användning såväl i städer och stadslänkande samhällen som på landsbygden, bör ange grunddragen för markens användning för olika ändamål, såsom för viktigare trafikleder och andra allmänna platser, bostadsbebyggelse, industri och friluftsliv. Genom planen kunna vidare områden undantagas från tätbebyggelse. Huvudsyftet med generalplanen är att klargöra de faktorer, som äro av betydelse för den efterföljande detaljplaneringen. För att generalplanen skall kunna fylla sin uppgift behöver den icke vara förenad med rättsverknningar. Om planen ej är tvingande, är det emellertid icke alltid möjligt att hindra, att marken bebygges eller eljest

tags in anspråk på ett sätt, som försvårar planens genomförande. Planen kan därför på framställning av kommunen genom fastställelse göras tvingande. Generalplan på landet kan i viss utsträckning fastställas och sålunda få rättsverkan även utan framställning av kommunen. Sådan fastställelse innefattar förbud mot nybyggnad i strid mot planen och kan under vissa förutsättningar medföra lösnings- och ersättningskyldighet för kommunen.

Detaljplaneringen förutsättes fortfarande skola ske genom stadsplan och byggnadsplan. Stadsplaneinstitutet har bibehållits i princip oförändrat. Detaljbestämmelserna härom ha dock i stor utsträckning jämkats. Rätten för kommun att lösa mark har vidgats. Föreskrifterna om markexploatörs skyldighet att i vissa fall utan ersättning avstå mark till gator och allmänna platser ha något jämkats i syfte att möjliggöra en tillämpning i större utsträckning. Vidare ha bestämmelserna om gatumarkensättning och om bidrag till gatubyggnadskostnad förenklats.

Enligt 1931 års lagstiftning kunde stadsplan icke komma till användning på landet utanför köpingarna och municipalsamhällena. Municipalbildningssystemet är emellertid förenat med betydande olägenheter; det medför en kostsam överorganisation och i vissa fall en dubbelbeskattnings av samhällets invånare. Den största olägenheten torde emellertid vara att municipalbildning icke kan ske förrän på ett tämligen sent stadium av tätortens utveckling, enär samhället eljest bleve alltför svagt i ekonomiskt hänseende. Om bebyggelsen på grund härav icke i tid kommer att regleras genom stadsplan, kan detta medföra allvarliga missförhållanden och ökade kostnader för det allmänna. Av nu anförda skäl kan stadsplan hädanefter fastställas för område på landet *utan samband med municipalbildning*. Om stadsplan kommer till användning på landet utan samband med municipalbildning, blir det landskommunen som har att svara för planens upprättande och genomförande.

Byggnadsplaneinstitutet skall enligt lagförslaget få större rättsverknningar än förut, bl. a. har tillskapats möjlighet att ge markägare ersättning för intrång på grund av byggnadsplan. Det skall ankomma på vägförening, bildad enligt 3

kap. lagen om enskilda vägar, att svara för genomförandet av byggnadsplan, såvitt fråga är om vägar och allmänna platser.

Avstyckningsplaner få icke vidare upp-rättas. Bestående planer skola dock gälla och få den rättsverkan, att nybyggnad icke får ske i strid med planen. Avstyckningsplan skall på landet ersättas av byggnadsplan. I stad får stadsplanen, byggnadsplanen inom städernas landsbygdsområden, övertaga även avstyckningsplanens uppgifter.

Reglering av tätbebyggelse.

Den nya lagstiftningen innehåller även en hel del andra nyheter. Dessa bestå framför allt i en mycket utvidgad rätt för det allmänna, staten och kommunen, att reglera tätbebyggelse.

Planläggningen av bebyggelsen vilade enligt 1931 års lagstiftning på den principen, att det allmänna, med respekterande av den enskildes rätt till marken, föreskrev de inskränkningar däri, som voro oundgängligen erforderliga från allmän synpunkt. All planläggning måste hädanefter ske under hänsynstagande till intressen som äro gemensamma för hela landet. Från allmän social synpunkt samt på kommunikationernas, bostadspolitikens, hälsovårdens, försvarets, brandförsvarets, civilförsvarets, friluftslivets o. naturskyddets områden finnas sålunda viktiga riksintressen som måste beaktas vid all planläggning. De statliga myndigheterna ha därför erhållit ett betydande inflytande på avgörandet av planläggningsfrågor. Detta behöves dock icke medföra ett åsidosättande av den kommunala självstyrelsen. Man har i stället sökt utforma den nya lagstiftningen så, att den tillförsäkrar de statliga myndigheterna erforderligt inflytande utan att beröva de kommunala organen deras hävdvunna, centrala ställning vid dessa frågors avgörande.

Vad därefter angår avvägningen mellan de enskilda markägarnas och det allmännas intressen så ha de inskränkningar i de enskildas dispositionsrätt till marken, som kunnat föreskrivas med stöd av gällande lag, befunnits otillräckliga för att få till stånd en god planläggning och reglering av bebyggelsen. Den rätt att exploatera mark för bebyggelse, som nu i princip tillkommer envar markägare, har medfört allvarliga missförhållanden. En reglering av exploateringsrätten har visat sig nödvändig. Därjämte föreligger ej sällan behov av att kunna framvinga ett utnyttjande av mark på avsett sätt. Så kan t. ex. vara fallet om ägarna av centralt belägna tomter underlåta att bebygga desamma. I sådant fall tvingas bebyggelsen ut till samhäl-

lets utkanter varmed i regel följa ökade kostnader för samhället för gator och ledningar. Den nya lagen ger det allmänna möjlighet icke blott att hindra olämplig bebyggelse utan även i vissa fall att framvinga markens utnyttjande på avsett sätt.

För att befogade anspråk på allmänna anläggningar skola kunna tillgodoseas måste det allmänna, som ytterst bär ansvaret härför, kunna hindra tätbebyggelse på platser, som ej äro lämpade härför från kommunikationssynpunkt, med hänsyn till vattenförsörjning och avlopp eller på grund av liknade omständigheter. Från ekonomisk synpunkt är det vidare önskvärt att befintliga anläggningar effektivt utnyttjas. Med hänsyn härtill måste man kunna hindra tätbebyggelse även å platser, som i och för sig äro lämpade härför. Behov härav kan föreligga, om i närheten finnes ett redan planlagt område, vilket ej skulle komma att utnyttjas i avsedd omfattning, om bebyggelsen tillåtes söka sig fram även på andra håll. Det allmänna måste därför kunna bestämma *var och när* tätbebyggelse må uppkomma. Som förutsättning för att mark skall få användas till tätbebyggelse måste den enligt de nya reglerna vid planläggning ha prövats lämpad för ändamålet. Fråga om visst område överhuvud må tagas i anspråk för sådan bebyggelse skall, såsom framhållits, i första hand prövas i samband med mera översiktlig planläggning (regionplan, generalplan). Där sådan översiktlig planläggning icke ägt rum, får frågan avgöras i samband med prövning av framställning om detaljplanläggning av visst område (stadsplan, byggnadsplan). Detaljplan får sålunda icke fastställas för område, som från allmän synpunkt icke är lämpat för tätbebyggelse. Även om visst område i samband med region- eller generalplanläggning avsetts för tätbebyggelse, får sådan likväl icke komma till stånd inom området förrän detaljplan fastställts för detsamma. Härigenom kan det allmänna bestämma var och när tätbebyggelsen må uppkomma. Av praktiska skäl skola nu nämnda bestämmelser ej avse bebyggelse för tillgodoseende av jordbrukets och därmed jämförligt behov.

Skärpt uppsikt över bebyggelsen.

Efterlevnaden av ovan nämnda bestämmelser skall i första hand övervakas av byggnadsnämnderna, två eller flera i egentlig landskommun men i stad, köping och municipalsamhälle blott en. Som nybyggnad inom städer och stadsliknade samhällen ej får företagas utan byggnadslov och sådant lov ej må beviljas

nybyggnadsföretag inom område, för vilket detaljplan ej finnes, kan man härigenom inom städer och samhällen på ett effektivt sätt hindra uppkomsten av ej önskvärd tätbebyggelse. På landet skall skyldighet att söka byggnadslov för byggnadsföretag liksom hittills föreligga endast inom område, för vilket detaljplan (stadsplan eller byggnadsplan) eller utomplansbestämmelser faststälts. Uppkomsten av ej önskvärd tätbebyggelse inom de områden på landet, där skyldighet att söka byggnadslov ej skall föreligga, har man tänkt sig skola förhindras genom att byggnadsnämnderna noggrant följa byggnadsverksamheten och till länsstyrelsen i god tid anmäla, om tätbebyggelse kan förväntas uppkomma på någon plats. Förväntas sådan bebyggelse inom viss ort, skall länsstyrelsen förordna om förbud mot nybyggnad inom området utan särskilt tillstånd av byggnadsnämnden. Sådant tillstånd må då icke beviljas nybyggnad, som skulle innefatta tätbebyggelse.

Frågan om i vilka fall dylikt förbud mot tätbebyggelse bör meddelas eller detaljplanläggning förvägras skall bedömas från hygieniska, ekonomiska och sociala synpunkter. Det är sålunda klart, att samhällsbyggnad icke må tillåtas uppkomma å område, som är direkt olämpligt härför från sundhetssynpunkt. Tätbebyggelse bör vidare kunna förvägras om kostnaderna för anläggning av vägar samt anordnande av kommunikationer, vattenförsörjning, avlopp, skolor och belysning skulle bli oskäligt stora. Hänsyn bör även tagas till frågan, huruvida invånarna kunna förväntas inom området eller inom rimligt avstånd därifrån få tillgång till fritidsanordningar, inköpsmöjligheter och andra för ett fullvärdigt samhällsliv önskvärda inrättningar. Tätbebyggelse kan vidare förvägras från naturskyddssynpunkt. En förutsättning för att tätbebyggelse må förvägras av ekonomiska eller sociala skäl är dock att erforderlig, lämplig byggnadsmark finnes att tillgå på annat håll på rimliga villkor. Vad som vid prövning av hit hörande spörsmål främst skall eftersträvas är sålunda, att erforderlig tätbebyggelse förlägges till den plats, som från allmän synpunkt är den ändamålsenligaste. De angivna bestämmelserna kunna av myndigheterna utnyttjas för att förhindra uppkomsten av samhällsbyggnad som sakna verkliga utvecklingsmöjligheter. Tidpunkten för detaljplanläggning bör bestämmas så att den möjliggör ett samhälles rationella utbyggnad i etapper.

Ersättningsprincipen radikalt ändrad.

För markägarna innebära de nya bestämmelserna om regleringen av tätbebyggelse betydande inskränkning i deras nuvarande befogenheter. Någon ersättning härför avses dock icke skola utgå. Av principen, att mark icke får användas för tätbebyggelse utan att den vid planläggning prövats lämpad härför, har nämligen ansetts logiskt följa, att ersättning för tätbebyggelse ej utgår, om markägare hindras att exploatera marken för sådan bebyggelse, vartill han ju icke har någon generell befogenhet. Den begränsning av markägares rätt skall iakttagas även vid tillämpning av annan lagstiftning, t. ex. expropriationslagstiftningen, om vars nyutformning förslag kommer att föreläggas 1948 års riksdag. Därest sålunda vid expropriation fråga uppkommer om att avsätta mark efter dess värde för byggnadsändamål, måste självfallet marken värderas med beaktande av alla de inskränkningar, som finnas intagna i byggnadslagstiftningen. Då exploateringsrätten hittills varit i princip fri, skulle det emellertid vålla obilliga konsekvenser, om de nya ersättningsreglerna gjordes gällande även med avseende å värdestegring, som inträtt före lagens ikraftträdande. Undantag för sådan värdehöjning har därför stadgats.

Den nya byggnadsstadgan.

De ändringar, som 1947 års byggnadsstadga undergått i jämförelse med 1931 års hänföra sig väsentligen till vad ovan anförts om de nya reglerna för marks planläggning. De betydande ändringar som sistnämnda byggnadsstadga undergått genom beslut av 1945 års riksdag beträffande byggnads yttre och inre anordnande (värmeisolering, ljudisolering, luftväxling, bostadsrumms storlek, våningshöjd, grundmurar, avstånd från annan byggnad, brandmurar, bärverk och bjälklag, brandbotten, brandsäkra, brandhärddiga eller flamskyddade väggar, takbeklädnad, skorsten, rökrör, eldstäder, trappor m. m.) ha icke undergått nämnvärda ändringar. Det kan dock framhållas, att det numera uttryckligen stadgas att, då byggnadsnämnd prövar ansökan om lov till nybyggnad, nämnden skall tillse, att byggnaden kommer att erbjuda skälig trygghet mot eldfara. Särskilda bestämmelser ha också meddelats om att vid prövning av dylikt byggnadslov hänsyn skall tagas till försvarets och luftfartens behov.

Har Ni sänt in Eder prenumerationsanmälan 1948?

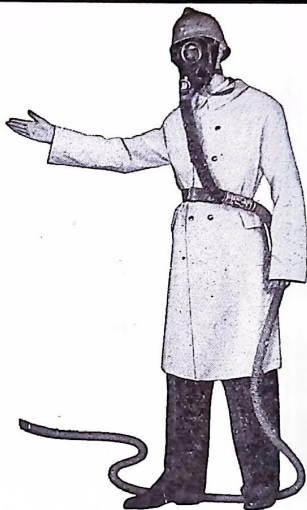
Gör det annars omedelbart!

Ett *all round* andningskydd

BICAPA friskluftmask

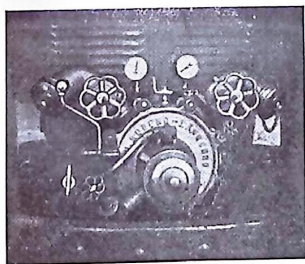
Vid vissa bränder med svår rökutveckling måste tyngre gasskydd användas. En syrgasmask kan emellertid ställa sig onödigt dyrbar. Då är Bicapas friskluftmask det rätta andningsskyddet. Den gör bäraren oberoende av den omgivande luften — andningsduglig luft tillföres genom en slang, vars yttre ände befinner sig i friska luften — är lätt att bära och hindrar ej arbetet. Bicapas friskluftmask kan med fördel ersätta koloxid- och syrgasmasker vid ett flertal arbeten inom brand- och gasskyddet. Den blir dessutom i längden billigare genom att den praktiskt taget saknar detaljer, som förbrukas. Begär offert och närmare upplysningar!

BIRGER CARLSON & Co. A - B

Kaptensgatan 6 - STOCKHOLM - Tel. 67 91 30 (växel)

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering, oljekylning och synkr. koppling till motorn.

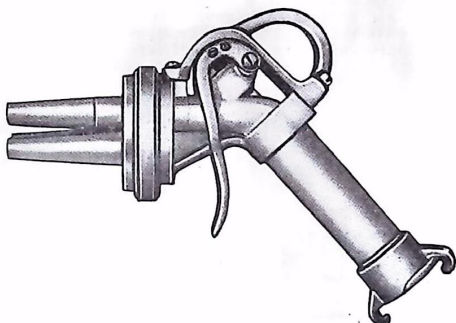
Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LANGEBRO

Tel. Kristianstad 10174 och 10178

Ännu en nyhet från
"HENRIKSSONS" ...

HEBRA pistolmunstycke för smalslangar

"HEBRAPISTOLEN" är försedd med tre munstycksöppningar för 6 m/m och 8 m/m slutna strålar samt en duschstråle.

Växling av stråle sker genom en lätt vridning av munstycksskivan. Munstycket öppnas och stänges lätt med en hand genom ett "avtryckarehandtag" och är försett med upphängningsbygel samt standardiserad smalslangskoppling.

Ett flertal Hebrapistoler ha redan levererats till olika brandkårer här i landet.

Begär redan i dag närmare upplysningar från

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ SUNDSVALL

Tel. 20 78 22, -23 -24 -25

Tel. 19 51 03

Tel. 759 42

Tel. 29 89

Firman grundad 1828

Auktoriserad återförsäljare för Jonsreds brandslangar

Seriekörningens problem i enkla drag

Av brandingenjör Kaare Brandsjö

Under motorsprutskötarkurser i olika delar av landet har författaren kunnat lägga märke till ett påfallande intresse för seriekörningens problem. Förfrågningar ha visat att seriekörning börjat tillämpas i större utsträckning än vad man vanligen föreställer sig. Av de redogörelser som vid kurserna lämnats över verkställda seriekörningar, vil emellertid synas som om kunnigheten om hur seriekörning av motorsprutor skall gå till, lämnar mycket övrigt att önska, både ifråga om befällets och motorsprutskötarnas åtgärder. En bidragande orsak till detta torde vara att seriekörningen anses svårare än den i verkligheten är. Genom allt för mycket teoretiserande om hur sprutorna exakt skall vara placerade för att ernå 100 %-ig effektivitet, har ofta det praktiska genomförandet försvårats i stället för att förenklas.

I. Befälhavarens beräkningar.

På brandplatsen ges ju icke tid till några invecklade beräkningar, och några sådana är heller icke erforderliga för att en godtagbar seriekörning skall kunna arrangeras och genomföras. I syfte att skingra respekten för seriekörningens svårigheter kommer därför i det följande att lämnas en förenklad handledning i hur seriekörningen bör förberedas och genomföras på brandplatsen.

För åstadkommande av en lyckad seriekörning fordras,

att befälhavaren kan placera sprutorna på lämpligt avstånd från varandra, att motorsprutskötaren kan serieköra sin spruta; samt

att strålförarna veta att seriekörning äger rum och att deras handlingsfrihet därför begränsas.

Eftersom det sålunda är tre personalgrupper som bär var sin del av ansvaret för seriekörningen, kommer deras uppgifter att i det följande behandlas i var sitt avsnitt.

Sprutornas placering är beroende på:

- 1) tryckförlusten på grund av slanglängden, (friktionsförlust),
- 2) tryckförlusten på grund av stigning, (nivåförlust),

3) sprutornas kapacitet, (storlek),.

Den som skall arrangera seriekörningen måste följaktligen kunna några minnesregler om dessa tre omständigheter. Och dessa äro i enkla drag:

- 1) Friktionsförlusten beräknas till 2,5 kg pr 100 m slang.
- 2) Nivåförlusten är 1 kg för varje tiotal meter stigning.
- 3) "Stor spruta" ger 12 kg.
"Liten spruta" ger 10 kg.

Förklaringar:

1) Friktionsförlusten är beroende på hur mycket vatten som passerar slangen, dess dimension och invändiga beläggning. Siffran 2,5 kg ur 100 m slang är ett lämpligt medelvärde för o gummerad 63 mm:s slang, och motsvarar 450 liter pr minut i genomströmning. Detta är lika mycket vatten som åtgår till antingen:

- 1 st. 18 mm munstycke (tredje trappan) vid 5 kg:s tryck, eller
- 1 st. 14 mm munstycke (andra trappan) och ett 10 mm, eller
- 3 st. 10 mm munstycken, ävenledes vid 5 kg:s tryck.

Sänker man fordringarna på munstyckstrycket till 3 kg kan man även räkna med

- 2 st. 14 mm:s munstycken eller
- 4 „ 10 mm:s munstycken.

Då detta torde vara maximum av vad man kan taga ut genom enkel slangledning vid seriekörning, är det tydligt att siffran 2,5 kg för varje 100 meter täcker praktiskt taget alla munstycksbehov som kan ifrågakomma. Munstycksberäkning kan vi sålunda helt utesluta i detta sammanhang.

2) En stigning (höjdskillnad) av 30 m mellan sprutorna betyder alltså att 3 kg:s tryckförlust erhålles utöver friktionsförlusterna.

3) Med "stor spruta" avses sådan med en kapacitet av 1000 lit/min. och däröver vid 9 kg.

Med "liten spruta" avses sådan med kapacitet mellan 500 och 1000 lit/min.

Vi ha i punkt 1 utgått från en vattenmängd av 450 lit/min. En stor spruta kan ge denna vattenmängd vid c:a 14 kg, men på grund av att vi inte normalt vill utsätta slangen för högre tryck än 12 kg, välja vi detta tryck som minnessiffran. En liten spruta kan vid 450 llit/min. ge 10 kg eller mera, för att hålla en viss säkerhetsmarginal räkna vi med 10 kg.

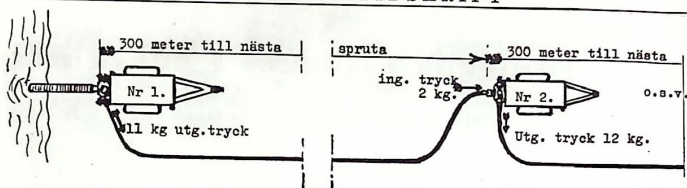

Fig. 1. Seriekörning, med förlusterna av friktion och nivåskillnad beräknade till 3 kg pr 100 meter. Vattentaget kan "framflyttas" 300 meter.

Utöver de anförda minnessiffrorna måste man känna till ytterligare ett par saker för seriekörningens planerande, nämligen

att det är likgiltigt om den lilla eller den stora sprutan placeras vid vattentaget, (i detta avseende bör framkomligheten fylla utslaget),

att när vattnet når fram till den spruta som är inkopplad på ledningen skall återstå ett ingångstryck av 1—2 kg.

När befälhavaren har bestämt sig för seriekörning bör hans frågeställning vara:

Hur långt förmår den första (och ev. följande) sprutan transporterera fram vattnet?

Svaret erhålles efter följande beräkning:

Alt. I, den "stora" sprutan först.

12 kg matas ut på slangledningen. Efter varje 100-tal meter minskas trycket med 2,5 kg. Efter 400 meter återstår endast 2 kg, om ingen stigning skett. Har stigningen varit 10 meter avgår ytterligare 1 kg, och av de ursprungliga 12 kg vid slangledningens början återstår 1 kg, vilket är minimum för inmatning i andra sprutan. Denna får alltså placeras högst 400 meter från den första sprutan.

Alt. II, den "lilla" sprutan först.

10 kg matas ut på slangledningen. Efter varje 100-tal meter minskas trycket med 2,5 kg. Efter 300 meter återstår 2,5

kg. Är stigningen 10 meter återstår alltså 1,5 kg som ingångstryck, vilket är lagom. Den andra sprutan får alltså i detta fall placeras högst 300 meter från den första.

För den som har någon vana att räkna, torde det icke vara någon svårighet att göra en huvudräkning efter ovan angivna system. Men — de allra flesta av landsbygdsens brandchefer skulle nog önska ett ännu enklare system att räkna efter, och ett sådant kan vi också tillåta oss på följande sätt.

Redan från början räkna vi bort "ingångstrycket" till andra sprutan. Med "stor" spruta disponeras 10 kg "för förbrukning" och med "liten" spruta 8 kg. Nivåskillnaden är i allmänhet svår att bedöma. Vi räkna därför in en stigning av 5 meter på 100 i friktionsförlusterna och får då: $2,5 + 0,5 = 3$ kg pr 100 meter slanglängd.

Exempel 1: Med en stor spruta få vi förbruka 10 kg. Efter varje 100 meter avdrages 3 kg, varför efter 300 meter återstår 1 kg. Ytterligare en slanglängd kan därför tillåtas, så att avståndet blir 325 m eller motsvarande 13 längder slang à 25 m. Här skall nästa spruta inkopplas.

Exempel 2: Med en liten spruta få vi förbruka 8 kg och kan alltså få fram vattnet till mellan 200 och 300 meter, närmare bestämt genom 11 längder à 25 m motsvarande 275 m. Här bör nästa spruta inkopplas.

Nyhet från Brissmans:

BÄLTHAKE AV HÄRDAD LÄTTMETALL

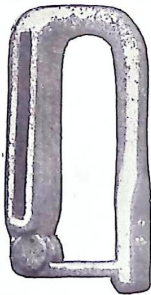
Legeringens hållfasthet 25—30 kg. pr kvmm. C:a 33 % lägre vikt än hakar av järn eller stål. Bättre bromsverkan enär haken blir grövre. Mindre slitage å manskapslinan. Absolut säkert fäste ty kläppen vilar i ett spår. Helt rostfri, lågt pris. Färdiga bälten, omgående leverans.

Patensökt.

BRISSMANS BRANDREDSKAP

HALMSTAD

Tel. 3333

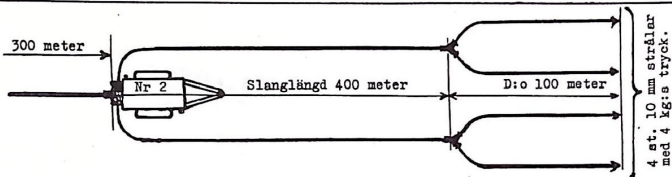

Fig. 2. Seriekörning och uppgrävning. Lämplig kombination om tillräckligt med slang finnes.

Genom att vi emellertid hela tiden rört oss med "säkra" siffror kan vi våga föra förenklingen ännu längre och för båda sprutorna sätta medelvärdet 300 m. Denna siffra är alltså en räddningsplan-ka då någon mera detaljerad beräkning av en eller annan anledning icke kan göras på brandplatsen. Minnesregeln blir alltså:

Varje motorspruta förmår flytta från vattentaget 300 meter. (Fig. 1.)

En sträcka av 900 meter skulle alltså kräva tre sprutor, 1200 meter fyra sprutor o. s. v. Detta är också det mest önskvärda. Självfallet kan man emellertid även klara sig med två sprutor både på

900 och 1200 meter, men man måste då pruta av på vattenmängd och munstycks-tryck, och tillåta en motsvarande ökning av avståndet mellan sprutorna. Med den ovannämnda 300-metersregeln är man dock på den säkra sidan.

Till sist behöver kanske påminnas om att seriekörningen i många fall kan ersättas av dubbla slangledning, eller att det kan vara lämpligt att kombinera dessa båda metoder, t. ex. genom att gå ut med två ledningar från den andra sprutan mot brandplatsen. (Fig. 2.)

(Nästa gång: Sprutskötarens åligganden vid seriekörning.)

BRAND - stegen

av stål i WI-BE konstruktion är på samma gång lätt och stabil och kan skötas och transporteras av två man. Den når 18 meter högt — med extra toppdel 21 meter.

Allt i brandstegar:

Skarvstege konstruerad i samråd med Svenska Brandkärernas Riksförbunds Arbetskommission, hopfällbar hakstege, fasta brandstegar, räddningsstegar etc. tillverkas av stål i WI-BE patenterade stabila utförande.

Begär katalog och offert!

MORA

TEL. 480

Erfarenheter vid paraffineldsvådor

Onsdagen den 29 oktober 1947 kallades Södertälje brandkår genom telefon till Södertälje Mjölkecentral, varvid en i ostlagret i källarvåningen uppställd s. k. paraffinkokare fattat eld.

Vid ett första försök att släcka elden med skum från ett tryckluftaggregat räskade skumstrålen genom ett ryck i slang- en att för ett ögonblick träffa den brinnande vätskeytan. Detta skedde innan ännu strålföraren, vars avsikt var att låta skummet träffa kokarens bortre kant, hade hunnit påbörja släckningen. När skummet träffade vätskeytan fyllde lokalen ögonblickligen med eld, och stickflammor slogo genom en källarglugg c:a 5 meter ut på gården. Strålföraren, som befann sig i källaren omedelbart nedanför nämnda källarglugg, hade sinnens närvaro nog att kasta sig mot densamma, varifrån han drogs upp på gården. En brandförman, som befann sig utanför och närmast gluggen ådrog sig härvid liksom strålföraren brännskador i ansikte och på händer. Även brandchefen ådrog sig brännskador. Branden släcktes sedermera genom övertäckning.

Efter branden har konstaterats att den uppkommit genom att paraffinen upphettats till antändningstemperaturen. Kokaren, som var elektriskt uppvärmd, rymde 63 liter. Den hade vid eldsvådettillfället lämnats utan tillsyn med strömmen sluten.

Med anledning av det inträffade anordnades på initiativ av brandchefen Österberg den 4 och den 19 november en del släckningsförsök, som kanske kan ha intresse för en större krets. Vid båda försöken användes samma kokare som vid eldsvådettillfället. Vid försöken den 4 nov. var kokaren till ung. 3/4 fylld med paraffin, vid försöken den 19 nov. var den fylld så att endast c:a 5 cm. återstod till översta kanten. Strömmen fick före varje försök vara sluten tills att paraffinen antände, varefter den bröts. *Försöken den 4 november.*

Försök I. Släckningsmateriel: 2 st. kolsyresnöapparater om vardera 8 kg. kolsyra. Apparaterna insattes efter varandra.

Resultat: Till en början ingen avmattning. Efter det att kolsyran i ena apparaten så gott som förbrukats åstadkoms en tillfällig släckning. Elden blossade dock omedelbart upp igen. Samma sak upprepades flera gånger. Under försöket bildades av kolsyran och paraffinångorna en dimma, som lade sig utefter marken,

och som inomhus säkerligen hade varit mycket besvärande.

Försök II. Släckningsmateriel: Handeldsläckningsapparat, innehållande metylbromid.

Resultat: De första sekunderna ingen påtaglig verkan. Efter c:a 5 sek. en mindre explosion i kokaren, varvid lågorna slogo upp till en höjd av 5 å 6 m. Försöket avbröts.

Försök III. Släckningsmateriel: Skumpytsspruta. Skummet nedfördes utefter kokarens ena kant medelst ett begjutningsrör. Skumvätska: Saponin.

Resultat: Förbränningen syntes öka, när skummet kom i beröring med den brinnande vätskeytan. Lågorna, vilka förut haft en höjd av 60 å 70 cm., slogo nu 5 å 6 m. över kokaren. Ingen släckning åstadkoms.

Försök IV. Släckningsmateriel: S. k. smalslangspistolmunstycke med finfördelad stråle, kopplad på 1" smalslang. Munstyckstryck: c:a 9 kg/cm². Pistolen riktades från c:a 2 m. håll mot kokaren, så att mesta delen av det finfördelade vattnet "smög" sig över kokarens närmaste kant ner i densamma.

Resultat: Lågorna dämpades omedelbart, och släckning hade skett inom några få sekunder. Ingen återantändning

Fig. 1. Kokaren med den brinnande paraffinen innan släckningsförsöken igångsattes.

skedde. På ytan hade bildats en tydligt urskiljbar emulsion.

Efter omrörning antändes paraffinen på nytt genom nedkastande av en brinnande trasselsudd. Försök IV upprepades, och resultatet blev även i detta fall detsamma.

Försök V. Släckningsmateriel: En fuktig filt.

Resultat: Elden släcktes genast efter övertäckandet. Filten fick kvarliga 1 min. När den borttogs återantände paraffinen omedelbart.

Försöken den 19 november.

Försök VI. Samma materiel och resultat som vid försök I.

Försök VII. Släckningsmateriel, tillvägagångssätt och skumvätska lika med försök III.

Resultat: När skummet kom i beröring med den brinnande ytan åstadkoms en häftig uppflamning och överkokning. Lågorna slog liksom i försök III 5 å 6 m. över kokaren, och ungefär 1/4 av kokarens innehåll försvann genom överkokning. Efter 1 min. 50 sek. släcktes elden. Något skumlager kunde ej spåras på paraffinytan. Återantändning skedde ej.

Försök VIII. Släckningsmateriel och tillvägagångssätt lika med försök IV.

Resultat: Lågorna dämpades genast, och släckning skedde efter c:a 10 sek. Återantändning skedde dock omedelbart, men vid fortsatt begjutning skedde fullständig släckning. Ingen egentlig över-

Fig. 2. Försök VII. Bilden tagen ungefär 3 sek. efter det skumbegjutningen igångsatts.

Fig. 3. Försök VII. Bilden tagen sedan skumbegjutning pågått c:a 30 sek.

kokning förekom. Någon emulsion kunde ej förmärkas på vätskeytan efter släckningen.

Försök IX. Materiel och tillvägagångssätt lika med försök VII med undantag av att antifrostmedel tillsatts skumvätskeblandningen.

Resultat: I stort sett samma som vid försök VII. Överkokningen var dock nu nästan ingen (vätskeytan stod vid detta försök betydligt lägre på grund av föregående överkokning). Släckning skedde efter 2 min.

Försök X. Materiel och tillvägagångssätt lika med försök IV och VIII med undantag av att munstyckstrycket nu var ungefär 4 kg/ch².

Resultat: Lika med försök VIII. Den timade olyckshändelsen och de utförda försöken ge vid handen att man vid dylika bränder måste ägna skärpt uppmärksamhet åt valet av släckningsmedel. Särskilt anmärkningsvärt synes det dåliga resultatet vid skumsläckning vara. Ytterligare försök torde vara på sin plats, liksom att man vid brandsyn ägnar uppmärksamhet åt dylika kokares placering och konstruktion. En termostat, som automatiskt bryter strömmen innan antändningstemperaturen uppnåtts, borde vara obligatorisk. Ifrågasätts kan även, om inte dylika kokare borde placeras i ett från andra utrymmen brandsäkert eller brandhärdigt avskilt rum.

Åke Stålemo.

Mera om grova strålar

Artiklarna om de grova strålarnas släckningseffekt och hur man i praktiken kan ordna med strålrör och vattenkanoner tycks ha väckt livligt intresse vid brandkårerna i landet. Här i norra delen av Älvsborgs län, som även omfattar Dalsland, finnes ett flertal bruk, sågverk och brädgårdar, där eldsvådor av sådan omfattning kunna uppstå, att det grova artilleriet är på sin plats. Detta har brandcheferna i regel också insett och avsikten med dessa rader är att visa ett par "hemmagjorda" vattenkanoner.

Brandchef Jansson i Bengtsfors har låtit tillverka en kanon av materiel från en ångspruteutrustning. Munstycket är utbytbar och tre storlekar finns, nämligen 25, 28 och 32 mm. För manövreringen i sidled är kanonen vridbar kring en tapp och för att kunna höja och sänka strålen har kanonen försatts med en ratt och en styrsnäcka från en kasserad bil (bild 1). Kanonen har fått sitt elddop

Bild 1.

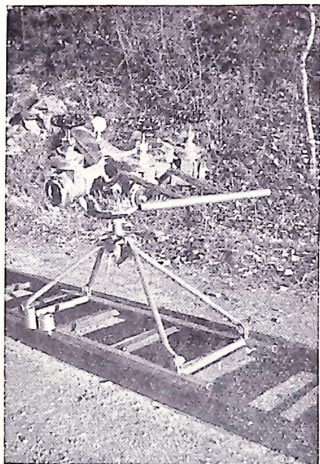

Bild 2.

och tack vare den gjordes en utmärkt släckning vid en brädgårdsbrand.

En något annorlunda typ av kanon har gjorts vid Åsens bruk. Här har brandchefen Regnérv använt sig av brukets duktiga verkstadsfolk, som även svarvat strålrörret och de utbytbara munstyckena. Lägg märke till manövreringen! Det utdragna handtaget ger en god hävarm (bild 2). Även det hopfällbara underredet är synnerligen praktiskt (bild 3).

Det är givetvis en nackdel att brandbilarna belastas med tung materiel, som ju ytterst sällan kommer till användning men som de gånger det gäller är helt avgörande för brandkårens insats. Landsbygds- och industribrandkårerna äro emellertid inte så överbelastade med eldsläcknings-, röjnings- och livräddningsmateriel som yrkesbrandkårerna och har därför i regel inga större svårigheter

Inte bara befälet utan varje man vid kåren bör ha "Brandkärstidskrift"

Vännäsby brandkår jubilerar

Vännäsby brandkår firade lördagen den 15 november sitt 25-årsjubileum med en storartad fest å Stora Hotellet i Umeå. Vid jubileummiddagen deltog ett 70-tal gäster. Kårens förutvarande och nuvarande brandmän med damer samt myndigheter från Vännäs kommun, Vännäsby municipalsamhälle och Vännäs köping m. fl. hade inbjudits. Brandkårsförbundets ordförande, landssekreterare S. O. Swedberg, länsbrandinspektör G.

Björn och brandkonsulent K. Ekdahl voro även inviterade. Brandkårens nuvarande ordförande, hemmansägare E. Dahlgren hälsade gästerna välkomna och därefter inledde landssekreterare Swedberg talens mångfald med en återblick på det frivilliga brandskyddets utveckling i vårt land och slutade med att det är känt och omvittnat att Vännäsby brandkår fyllt sin uppgift på ett synnerligen förtjänstfullt sätt. Brandkonsulenten meddelade att Svenska Brandkårens Riksförbund tilldelat förbundets förtjänstmedalj i silver till kårens förste brandchef, distriktspolis O. A. Sundberg och nuvarande brandchef J. G. Carlén, 1940 tilldelades denna utmärkelse maskinist H. Teglund, som sedan kårens bildande varit dess allt i allo. Brandkonsulenten hyllade dessa tre "stöttepinnar" för deras mångåriga arbete i brandskyddets tjänst. En av stiftarna av brandkåren, f. riksdagsman Erik Hansson, talade på ett humoristiskt sätt om brandkårens stora popularitet inom bygden. För att hufvfasta minnet av jubileumshögtidligheten meddelade därefter brandkårens ordförande att kåren beslutat överlämna ett gåvobrev på 5.000:— kr. till brandstyrelsen såsom bidrag till inköp av en ny modern brandbil. Brandchef J. G. Carlén talade om brandkåren av i dag och framtida önskemål och maskinist T. Teglund om minnen från gångna år.

Bild 3.

med att få plats med vattenkanonerna på fordonen.

De större yrkesbrandkårenna ha ju möjlighet att utrusta speciella fordon med tyngre materiel, och vid de mindre yrkesbrandkårenna kan lämpligen rektor Mohlins strålrörshållare användas (se Brandkärstidskrift nr 4/47). I Trollhättan ha vi med denna anordning övningsmässigt sett nått bra resultat. 3-meters längder 76 mm:s slang finnes som övergång mellan grenrör och strålrör, vilket, som framhålles i nämnda artikel, givetvis innebär en avsevärd förbättring ur manöversynpunkt. För att komma ifrån övergångskopplingar har 76 mm:s slangen monterats på 63 mm:s kopplingar, vilka försetts med kopplingshals från gamla 76 mm:s kopplingar.

Det vore intressant att få veta hur andra kårer har löst frågan om det "grova artilleriet".

Yngve Engkvist.

— Det är både roliga och tråkiga minnen, som seglar upp för mig, när jag tänker tillbaka på de svunna åren, sade maskinist Teglund. I början var det inte lätt att ernå några större resultat. Vi började ju med tom kassa och några stora chanser till anslag från kommunen funnos ej. Vi fick försöka anordna fester och tillställningar, som kunde ge oss startkapital. Det gick otroligt bra och redan 1923 kunde vi inköpa pytsar, lite slang och en handkraftspruta. 1924 inköpte vi den stora Henrikssonssprutan, som vi än i dag har kvar som minne och dessutom 500 m slang. Till dessa inköp tvingades vi låna 1.500 kr. av en brandman, som vi dock redan efter ett år kunde återbetala. Först 1925 visade kommunen lite intresse och vi fick ett anslag på 1.500 kr. Men det satt hårt åt! Påskdagen 1926 fick den nybildade brandkåren sitt elddop vid en brand i vårdhemmet. Uppgiften klarades med

J. G. Carlén.

Hilding Teglund.

glans och tillförliten steg. Det tråkigaste minnet från min tid som aktiv brandman var vid branden i Gothnells fastighet 1930. Då stod sprutan i kallrum i 30 graders kyla och vi hann aldrig komma igång, så att vi kunde göra något åt branden. Mot detta står emellertid det glada minnet av vår släckning av banvakt Carlssons gård år 1933. När vi kom till brandplatsen, var gården helt övertänd, men trots detta lyckades vi rädda gården mycket bra. För det släckningsarbetet fick vi många vackra lovord av brandchef Björn. Vad frivilliga brandkåren betytt för samhället kan ej nog uppskattas. De uppoffringar som medlemmarna gjort under åren och de

anslag, som givits från medel som inlutit från fester — nu drygt 30,000 kr. — säger väl en hel del om frivilliga brandkårens betydelse för kommun och samhälle. Det var i korthet minnen av den ungdomlige och spänstige veteranen Teglund, som ännu har "ett gott öga" till sin kära brandkår.

Den minnesrika jubileumsfesten avslutades med dans och underhållning. Då det var första lördagen de nya trafikbestämmelserna trädde i kraft, såg det mörkt ut för deltagarna att komma hem på natten, men även den saken klarade brandkåren genom att låna en rälsbuss av SJ.

K. E—hl.

Knappar-, Möss- & Medlems- märken

för Svenska Brandkårernas Riksförbund

C. C. Sporrang & C:o

Kungsgatan 17, Stockholm 7 Tel. Namnanrop »SPORRANG & C:o»

LÄNS-MAN

— ny effektiv ejektorverkande länspump

**HALD-
MATERIAL**

Säker och billig

För Er, som har behov av en effektiv länspump, kan vi nu presentera Läns-Man, den nya ejektorverkande länspumpen av lättmetall.

Ingående prov på Kungl. Tekn. Högskolans institution för vattentmotorer och pumpar ger belägg för Läns-Mans effektivitet och ändamålsenlighet. Enligt intyg från Stockholms Vattenledningsverk har den "vid företagna prov visat sig vara synnerligen lätthanterlig och effektiv samt mycket lämplig för sin arbetsuppgift".

Läns-Man kännetecknas av:

1. *Enkelhet i användning.*
Till ejektorn kopplas dels slang från brandpost eller motorspruta, dels en avloppsslang. Därefter sänkes ejektorn ned i det utrymme, som skall länsas. Vatten släppes på, och ejektorn sköter sig själv.
2. *Lätthanterlighet.*
3. *Rostfrihet.*
Läns-Man tillverkas av lättmetall.
4. *Stor pumpningskapacitet.*
Vid prov inom Stockholms Vattenledningsverk har pumpningskapaciteten visat sig vara ej mindre än 250 l/min vid 2,5 m uppfodringshöjd och ett vattentryck inkopplat på ejektorn av 2,5 kg/cm².
5. *Inget slitage på motorspruta.*
6. *Inget besvär med motor,*
då endast vattentrycket från brandpost är nödvändigt.

För snabb och effektiv länsning av brunnar, ventilkammare, källare, vattenreservoarer m. m. är Läns-Man den idealiska pumpen.

För upplysningar i övrigt står vårt huvudkontor gärna till Er tjänst. Besluta Er redan i dag för en Läns-Man.

Klipp här!

Undertecknad, som är intresserad av Läns-Man, önskar närmare upplysningar om denna:

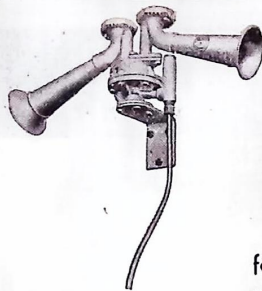
Titel:

Namn:

Adress:

D. HALD & Co. AB Bättre och billigare brandskydd

SKEPPSBRON 36 · STOCKHOLM · TELEFON VÄXEL 23 29 60
AVDELNINGSKONTOR: GÖTEBORG, TEL. 138476 · MALMÖ, TEL. 33066
NORRKÖPING, TEL. 20205 · HÄRNÖSAND, TEL. 4099

TYPFON alarm- apparater

Drives från fristående behållare eller kopplas till befintlig tryckluftledning.

för BRANDKÄRER
FABRIKER
RÅLSBUSSAR
MOTORVAGNAR
MOTORLOKOMOTIV

Grundat
1840

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB MALMÖ

förener stor hörbarhet
med ringa luftförbrukning. Fungerar oberoende av elektrisk ström.

Hrr Brandchefer!

Ang. explosioner och eldsvådor i oljeeldningsanläggningar.

Från Sprängämnesinspektionen har ingåt en skrivelse av följande lydelse:

"I avsikt att centralt söka samla så många uppgifter som möjligt rörande explosioner och eldsvådor i oljeeldningsanläggningar vore Sprängämnesinspektionen tacksam om tidskriften ville införa en notis i nästa nummer med anhållan om att herrar brandchefer godhetsfullt ville meddela Sprängämnesinspektionen inträffande explosioner, eldsvådor och eldsvådettillbud. Härvid önskas uppgift om oljeeldningsagregatets namn och typ samt vad som blivit känt beträffande omständigheterna vid olyckstillfället".

Med anledning av ovannämnd skrivelse får Riksförbundet anmoda hrr Brandchefer att efter inträffad explosion eller eldsvåda i oljeeldningsanläggning insända ovan begärda uppgifter härom till Sprängämnesinspektionen, Birger Jarls Torg 5, Stockholm C.

Meddelande 5/1932 "Manskapslina"

från Riksförbundets arbetskommission inrymmer anvisningar för bl. a. provning av manskapslinor. På grund av de resultat som erhållits vid i år företagna provningar av manskapslinor, har arbetskommissionen funnit anledning upphäva ovannämnt meddelande. Reviderade anvisningar angående manskapslinor är att förvänta i cirkulär från Statens Brandinspektion.

**Mössmärken
Gradbeteckningar
Armbindlar
Tjänsteålderstecken**

Aug. Holts Gulddragerifabriks A.-B.

Mäster Samuelsgatan 67 STOCKHOLM
Tel. 20 78 58 och 10 05 33

Brandmästare

Nynirättade befattningen som brandmästare tillika vice brandchef i Sunne köping är till ansökan ledig. Tillträde snarast möjligt.

Med befattningen följer lön enligt lönegrad 12 i Statens nya löneplan 1, ortsgrupp II. Härtill kommer beklädnadsbidrag med kr. 300:— per år.

Sökande skall hava genogått brandmästarekurs kat. I vid Statens Brandskola eller hava därmed jämförlig utbildning.

Övriga upplysningar om tjänsten lämnas av brandstyrelsens ordförande.

Ansökan åtföljd av meritförteckning samt övriga handlingar som sökanden vill åberopa, skall vara ingiven till brandstyrelsens ordförande, adr. Box 69, Sunne, senast den 1 februari 1948.

Sunne den 5 december 1947.

**Sunne Köpings
Brandstyrelse**

Tekniska

SPÖRSMÅL

Om motorsprutor — och motorsprutskötare

*H*anden på hjärtat alla motorsprutskötare! Hur många gånger har det inträffat att ni misslyckats eller fördröjt starten eller evakueringen av er motorspruta, genom något underlåtenhetsfel. T. ex. genom att förbise en packning i sugslangkopplingen eller kanske genom att glömma att stänga någon ventil. För bensinkranen har ni väl aldrig glömt att öppna? Att sådana fel inträffar är förklarligt ibland — sprutskötare med tiotals år bakom sig i uppgiften kan klicka — men att det sker i samband eldsvådor är knappast försvarligt. Tyvärr inträffar det dock ibland.

*F*el på motorsprutskötaren är lättare att förebygga än fel på motorsprutan. I främsta rummet genom utbildningar och övningar. Särskilt bör evakueringsproblemen behandlas noggrant. Övningarna bör pågå till dess att sprutskötaren känner sig "suverän" över sin spruta.

Ett sätt — och ett mycket bra sådant — att uppnå ökad säkerhet, är att alltid tillämpa "Mobergs sju punkter" (broschyren "Brandpumpar", sid. 35). Erfarenheten har visat, att de motorsprutskötare som lärt sig denna regel och ständigt tillämpar den, har en helt annan säkerhet än de, som starta sina sprutor utan någon viss ordningsföljd i handgreppen.

För att underlätta inlärandet av "de sju punkterna" har inom Skånska Brandkårsförbundet iordningställt en plansch, som schematiskt visar de detaljer som beröras av regeln.

Denna plansch publiceras i den nya, reviderade upplagan av ovannämnda

broschyr "Brandpumpar", som inom kort presslägges.

Nu är det vinter igen. I en tidningsnotis läses att vid en eldsvåda krånglade sprutorna på grund av kylan och vattnet frös till is i slangarna. Eldens spridning kunde icke förhindras. Nästa gång kan det vara er tur! Har ni förberett er själva och er spruta, att möta vinterstrapatserna? Här några exempel på vad som kan göras:

1. Det är svårt att transportera en spruta på hjulen i djup snö. Anskaffa därför medar för hjulen eller en slädkliknande plåt att draga sprutan på. (Se Brandkärstidskrift nr 4/1947.)
2. Om vattnet fryser i ventiler eller kylvattenrör, så riskerar man att få stoppa för att undvika hopskärning av motorn. Följaktligen kan icke upp-tiningen fortsätta med motorns egen hjälp. Denna risk förebygges genom att
 - a) ha motorns kylsystem fyllt med sprit-, glykol- eller annan kylvatskeblandning,
 - b) se till att en böjlig metallslang finnes, med vars hjälp man kan spruta motorns varma avgaser (och ev. också kylvattnet) på de frusna rören eller kranarna.
3. För underlättande av motorns start är det alltid bra att ha en liten kanna (ev. flaska) med startbensin (eter) för "snapsning" av motorn.

K. Brandsjö.

Prenumerationspriset å "Brandkärstidskrift" är även i år endast 4: — kr. Vid samtidig prenumeration å minst 5 ex. kr. 2: — per ex/år.

Häftig brädgårdsbrand

Lördagen den 4 oktober 1947 kl. 12.20 utbröt en häftig eldsvåda i brädgården vid Skästra ångsågs aktiebolag i Järvsö kommun.

Branden spred sig med fruktansvärd hastighet i den starka blåsten, men de fyra brandkärerna, som tillkallades — Järvsö, Ljusdals socken, Ljusdals köping och Färila — lyckades hejda elden och skadorna inskränkte sig till värden för 68.000:— kronor, knappt 1/10 av försäkringssumman.

Det var sågverksarbetaren Eskil Andersson, som först upptäckte att det brann i en s. k. stabbrumskista i brädgårdens västra ände och man sökte till en början släcka med handsprutor. Brandkären i Järvsö alarmerades emellertid omedelbart och under tiden man väntade på denna bildade ett 70-tal man langningskedja från den närbelägna Bodasjön. Elden, som troligen orsakats av

gnistor från fabrikksskorstenen, spred sig snabbt och snart var brädgården på den västra sidan om vägen — se skissen — ett flammande eldhav. Värmeutvecklingen var intensiv och eldsflamorna slog mycket högt.

Chefen för Järvsö brandkår kallade omedelbart de övriga ovan nämnda kärerna, som snabbt infann sig efter en körsträcka av c:a 12—13 km. Järvsökärren insatte två motorsprutor vid Bodasjön och med tre slangledningar, som förgrenades, angreps elden vid antändningsstället. De övriga kärernas motorsprutor angjordes vid Ljusnan, som befinner sig ett 150-tal meter från brandplatsen. Med två förgrenade ledningar vardera från de båda Ljusdalskärerna och en förgrenad ledning från färilakärren angreps elden med utgångspunkt från landsvägen Ljusdal—Järvsö, som bildade en god angreppslinje.

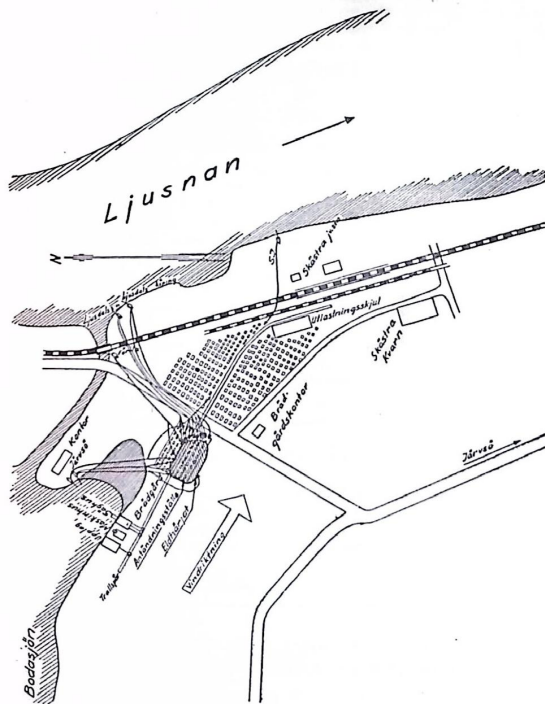
Vi trodde aldrig att elden skulle kunna hejdas förrän i lyckligaste fall vid vägen—brandgatan, men flera lyckliga omständigheter gjorde emellertid att vi kunde stanna eldens framfart tidigare. Vatentillgången var god och väntentagen närbelägna. Nivåskillnaden var obetydlig och grövre munstycken kunde användas för att få fram mesta möjliga vattenmängd. Vinden låg till en början rakt mot brädgården på östra sidan om landsvägen — där f. ö. elden tog fäste flera gånger, men eldsvådeungarna släcktes genast. Friv. manskap utträttade ett storartat arbete vid släckningen av gnistregnet, som föll ned i östra brädgården.

Sammanlagt 19 strålrör kom till användning, c:a 2.600 m. slang utlades och motorsprutornas kapacitet var fyra över 1000 l/m samt en 800 l/m. Den vattenmängd som vräktes på beräknas till 6.000 l. i min.

Från SJ i Ljusdal sändes ett hjälptåg, som dock aldrig ingrep i släckningen, utan manskapet var behjälpligt vid kvävningen av gnistorna, som föll ned i östra brädgården. En SJ tillhörig motorspruta insattes i närheten av Skästra järnvägsstation.

Manskapet utförde ett mycket gott och hårt arbete som erkänts från flera håll — såväl genom press som försäkringsbolag och länsstyrelsen.

Axel Nordkvist.

Notiser

Nyårshälsning från Frankrike.

"Internationella tekniska kommittén för förebyggande brandskydd och brandbekämpning", C. T. I. F., har genom sin ordförande, brandchefen i Paris, överste Maruelle sänt det svenska brandbefälet sin nyårshälsning.

Förutom de vänliga orden i inledningen, där brandchef Maruelle påpekar nytan och nödvändigheten av att åter sammanknyta banden mellan de olika ländernas brandväsen, som kriget så bryskt avskar, omtalar brandchefen bl. a. att han med särskild tillfredsställelse mottagit ansökan om inträde till C. T. I. F. från Ungern och Bulgarien och att antalet till C. T. I. F. anslutna nationer nu uppgår till 21 och att "portarna till vårt C. T. I. F. fortfarande stå vidöppna för inträde för de som önska återkomma".

Brandchefen slutar med en varm förhoppning om att 1948 skall bli ett resultatens år, särskilt då med avslutandet och fulländningen av en viktig del av ett, för brandskyddets vidkommande, stort, påbörjat arbete, nämligen den internationella brandterminologien..

R-tz

Jönköpings Brandkår

Kunde den 1 jan. fira 50-årsminnet av sin tillkomst som "fast" brandkår, och till jubiléet har brandchefen E. Enander utgivit en omväxlande och trevlig minnesskrift, som därtill är välförsedd med omsorgsfullt utvalda fotografier från både stadens och kårens utveckling.

Bemärkelsedagar

60 år.

18/2 Brandchef C. Camitz, Sala.

25/2 Brandchef E. Oterdahl, Lund.

50 år.

4/2 v. Brandchef H. Lindqvist, Mariefred.

40 år.

3/2 v. Brandchef C. O. v. Hofsten, Sandviken.

17/2 1:e Brandingenjör I. Strömdahl, Stockholm.

Brandkärs RM å skidor.

Härmed inbjudes till Brandkärs RM å skidor i Sundsvall lördagen den 21 febr. 1948.

Rätt att sända deltagare till tävlingen tillkommer varje kår, som är ansluten till Svenska Stadsbrandkårens Idrottsförbund.

Yrkesbrandmän och borgarbrandmän tävla för sig i följande klasser.

Seniorer: Bana 20 km.

Yngre oldboys. Födda senast 1912: Bana 20 km.

Äldre oldboys. Födda senast 1905: Bana 10 km.

Anmälningstiden utgår den 4 febr. 1948.

Sundsvalls Brandkärs Idrottsförening.

Jämtlands läns Brandkärsförbund

håller sitt årsmöte den 13 mars i Östersund.

Till brandchef i Sundsvall

har utsetts vice brandchef V. Bjertén, Sundsvall.

Använd **Brissmans** patenterade monteringshylsa av aluminium

Svenskt pat. nr 116359

vid montering av Edra brandslangar.

Engelskt pat. nr 579395

BRISSMANS BRANDREDSKAP — HALMSTAD

Inneh. f. Brandmästare F. Brissman — Norra Vägen 31 — Tel. 3333

Den starkaste och bästa hittills använda monteringsmetod, provad upp till 70 kg. tryck pr kvem., skyddar slangens för sönderslagning mot kopplingshalsen, går lätt och fort att utföra utan förkunskap, ingen nitning. Begär broschyr och prislista. Provapparat sändes kostnadsfritt. Vi äro auktoriserade försäljare för Jonsereds slangar och all slang som levereras av oss monteras med den nya hylsan.

BESTÄLLNINGSLISTA
å litteratur för brandkårerna.

	Antal ex.
<i>Allmänna grunder och förfaringssätt vid eldsläckning</i> , av R. Stridbeck	å 1: —
<i>Allmänna synpunkter på bebyggelse med hänsyn till brandrisk och släckningsmöjligheter</i> , av R. Götherström	å 0: 75
<i>Brandfarliga elektriska anordningar</i> , av R. Götherström	å 0: 75
<i>Brandförsvarshandbok för kraftanläggningar</i>	å 3: —
<i>Brandlagen och brandstadgan m. m. med kommentarer och sakregister</i> , av B. Petri	å 6: 50
<i>Brandpumpar. Funktion och användning</i> , av H. A:son Moberg	å 0: 50
<i>Brandsyn i offentliga samlingslokaler</i> , av T. Mohlin	å 0: 50
<i>Brandsyn å bostadshus</i> , av V. Tell	å 0: 50
<i>Brandsyn å industrier</i> , av Chr. Möller	å 0: 75
<i>Eldsläckningslära</i> , av R. Stridbeck och C. Bergström	häft. å 4: — inb. å 6: 50
<i>Eldsläckningsräkningar</i> , häfte om 20 omgångar	å 2: —
<i>Eldsvådors förebyggande.Handledning för brandcheferna i våra mindre samhällen</i> , av R. Stridbeck	å 0: 50
<i>Fabriks- och Bruksbrandkårens organisation och utbildning</i> , av R. Stridbeck	å 0: 50
<i>Grunder och principer för brandväsendets ordnande i våra samhällen och på landsbygden</i> , av R. Stridbeck	å 0: 50
<i>Handledning ang. brand- och explosionsfarliga samt giftiga ämnen och deras behandling vid eldsvådor</i> , av H. Rosencrantz	å 1: 50
<i>Hjälpredda för landsbygdens brandsyneförrättare</i> , av V. Tell	å 0: 75
<i>Hydrodynamik</i>	å 0: 50
<i>Instruktion för motorsprutskötare</i> , av P. Lundgren	å 0: 75
<i>Lagar och förordningar som beröra brandsynearbetet</i> , av V. Sommar	å 0: 50
<i>Om brandchefens rättigheter och skyldigheter enl. den nya brandlagstiftningen</i> , av A. Ekberg	å 0: 50
<i>Räknesticka för beräkning av vattenmängder m. m., jämte beskrivning</i>	å 5: —
<i>SBF:s principritningar, större formatet</i>	å 8: —
,, mindre formatet	å 5: —
<i>Skogsbrandsläckningens teknik</i> , av R. Hjorth och T. Mohlin	å 1: —*
<i>Skorstenskonstruktioner</i> , av C. Norman	å 0: 75
<i>Slangar</i>	å 0: 50
<i>Synpunkter vid inköp av sprutor samt vid leveransprov av sprutor</i> , av R. Stridbeck	å 0: 50
<i>Uppvärmningsanordningar</i> , av Chr. Möller	å 0: 75
<i>Utbildning i användande av rökmasker med filter vid mindre brandkårer</i>	å 0: 25
<i>Utbildningsreglemente för brandkårer</i> , av B. Hildebrand	häft. å 3: 50 inb. å 5: 50

* reducerat pris vid beställning av minst 50 ex.

Från Svenska Brandkårernas Riksförbund, Regeringsgatan 12, Stockholm, beställes ovanstående litteratur att sändas mot postförskott till:

Namn

Titel

Adress

(OBS.! Skriv tydligt, gärna textat.)

Bladet är perforerat och kan avrivas.